

מעין דוגמא של מעלה

1. תלמוד בבלי מסכת סוטה דף י עמוד א

ת"ר: חמשה נבראו מעין דוגמא של מעלה, וכולן לקו בהן: שמשון בכחו, שאול בצוארו, אבשלום בשערו, צדקיה בעיניו, אסא ברגליו. שמשון בכחו, דכתיב: ויסר כחו מעליו; שאול בצוארו, דכתיב: ויקח שאול את החרב ויפל עליה; אבשלום בשערו, כדבעינן למימר קמן; צדקיה בעיניו, דכתיב: ואת עיני צדקיהו עור; אסא ברגליו, דכתיב: רק לעת זקנתו חלה את רגליו.

2. חידושי אגדות למהר"ל סוטה דף י עמוד א

חמשה נבראו וכו'. הכתוב מעיד שהאדם נברא בצלם אלקים, והצלם הזה הוא קרוב ורחוק, כי יש קרוב לגמרי בצלם הזה, עד שיש שנבראו לגמרי מעין דוגמא (לגמרי) למעלה. ומפני כי הש"י ברא העולם הזה באות ה' משמו, ולכך נבראו חמשה מעין דוגמה של מעלה. ואמר וכולן לקו, אף כי אפשר שיהיה הנברא בצלמו, אבל מעין דוגמה של מעלה אין ראוי שיהיה לעלול, וכאשר היה האדם מתלבש במעלה העליונה הזאת, ימשך אחר זה חסרון.

3. ספר נצח ישראל פרק טז

ואמר שמלבישין אותו בלבוש אדם הראשון. פירוש דבר זה, כי כל המאמר הזה בא לפרש כי היה לעשו עולם הזה, ולכך כל מה שראוי אל עולם הזה - היה לעשו, ולא היה ליעקב רק עולם הנבדל מן הגשמי. ולכך אמר שמביאין אדם שלם, כי ראוי אל עשו שיהיה האדם שלם, כאשר יש לו לעשו העולם הזה, לכך לא היה ראוי שיהיה לו חסרון כלל בעולם הזה. ולא כן יעקב, שאין ראוי לו עולם הזה, ולכך היה חגר ברגליו. והיה צולע על ירכו, דוקא על ירכו כמו שהתבאר, כי יעקב היה מיוחד אל הדבר שהוא אלקי ולא גשמי, ואין דבר שהוא גשמי כמו הירך, לפי שאין בו צלם אלקים, שהוא מעלת יעקב.

4. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נח עמוד א

רב ששת סגי נהור הוה, הוה קאזלי כולי עלמא לקבולי אפי מלכא, וקם אזל בהדיהו רב ששת. אשכחיה ההוא מינא אמר ליה: חצבי לנהרא, כגני לייא? אמר ליה: תא חזי דידענא טפי מינך. חלף גונדא קמיינא, כי קא אושא אמר ליה ההוא מינא: אתא מלכא. אמר ליה רב ששת: לא קאתי. חלף גונדא תניינא, כי קא אושא אמר ליה ההוא מינא: השתא קא אתי מלכא. אמר ליה רב ששת: לא קא אתי מלכא. חליף תליתאי, כי קא שתקא, אמר ליה רב ששת: ודאי השתא אתי מלכא. אמר ליה ההוא מינא: מנא לך הא? אמר ליה: דמלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא; דכתיב צא ועמדת בהר לפני ה' והנה ה' עבר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לפני ה' לא ברוח ה' ואחר הרוח רעש לא ברעש ה' ואחר הרעש אש לא באש ה' ואחר האש קול דממה דקה. כי אתא מלכא, פתח רב ששת וקא מברך ליה. אמר ליה ההוא מינא: למאן דלא חזית ליה קא מברכת? ומאי הוי עליה דההוא מינא? איכא דאמרי: חברוהי כחלינהו לעיניה, ואיכא דאמרי: רב ששת נתן עיניו בו, ונעשה גל של עצמות.